

СУЧАСНІ НАУКОВІ ТЕНДЕНЦІЇ В РОБОТАХ МОЛОДИХ ВЧЕНИХ

У сучасному світі наука є основою інноваційного розвитку, економічного зростання та вирішення глобальних викликів. Особливу роль у цьому процесі відіграють молоді вчені, які виступають носіями нових ідей, підходів та світогляду. Їхні дослідження відзначаються не лише актуальністю, а й сміливістю у виборі тем, міждисциплінарністю та активним використанням новітніх технологій.

У добу цифровізації, глобалізації та швидких соціальних трансформацій молодь демонструє здатність швидко адаптуватися до змін, формувати нові напрями досліджень і впливати на наукову політику. Їхня наукова активність охоплює широке коло проблем: від кліматичних змін і штучного інтелекту — до проблем психічного здоров'я та соціальної справедливості.

Дослідження сучасних наукових тенденцій у працях молодих дослідників дозволяє зрозуміти, якими шляхами розвивається наука сьогодні і яку роль відіграє молодь у формуванні майбутнього наукового середовища. Саме ці питання є у фокусі даної конференції.

1. Актуальні проблеми службово-бойової діяльності підрозділів сил безпеки та оборони України.

У контексті повномасштабної збройної агресії проти України питання ефективності службово-бойової діяльності підрозділів сил безпеки та оборони набуває особливої ваги. Основні виклики, з якими стикаються підрозділи, мають комплексний характер і охоплюють як матеріально-технічну, так і кадрову, організаційну, психологічну та правову складові.

Однією з ключових проблем є високий рівень бойового навантаження на особовий склад, що вимагає створення ефективних механізмів ротації,

реабілітації та психологічної підтримки військовослужбовців. Також актуальним залишається питання налагодження логістики та забезпечення підрозділів сучасними зразками озброєння, техніки, засобів зв'язку та індивідуального захисту, які відповідають стандартам НАТО. Не менш важливою проблемою є інтеграція досвіду бойових дій у навчальні програми військових вишів і центрів підготовки, а також формування ефективної системи управління на тактичному й оперативному рівнях, зокрема з урахуванням кіберзагроз та інформаційно-психологічних впливів противника.

Крім того, існує необхідність вдосконалення нормативно-правової бази, яка регулює діяльність сил безпеки та оборони, зокрема в умовах воєнного стану, щоб уникнути правових колізій і забезпечити належний рівень правового захисту військовослужбовців. Усі ці проблеми вимагають системного підходу, наукового обґрунтування та оперативного впровадження рішень, що забезпечать підвищення ефективності й стійкості національної системи безпеки та оборони в умовах тривалого протистояння.

Особливої уваги потребує міжвідомча координація між складовими сектору безпеки й оборони, включаючи Збройні Сили України, Національну гвардію, Державну прикордонну службу, СБУ та інші формування. Успішна взаємодія між цими структурами є запорукою оперативного реагування на загрози та ефективного виконання спільних бойових завдань. Окремим викликом є морально-психологічна стійкість особового складу, яка потребує не лише систематичної роботи військових психологів, а й впровадження новітніх методик адаптації та відновлення бойового духу, особливо після тривалих або інтенсивних бойових дій. Не можна оминати й питання цифровізації бойового управління, впровадження автоматизованих систем командування, використання безпілотних технологій, супутникової розвідки та кіберзасобів, що суттєво змінюють характер сучасного бою та потребують нових компетентностей у військовослужбовців. Також виклик часу — інтеграція волонтерського та цивільного потенціалу у забезпечення службово-бойових завдань, що передбачає формування єдиного оперативного простору між

військовим і громадянським середовищем для досягнення спільної мети — перемоги та захисту державного суверенітету України.

2. Сучасні підходи та інноваційні технології забезпечення державної безпеки.

У контексті повномасштабної війни та глобальних трансформацій сучасні підходи до забезпечення державної безпеки України зазнали суттєвих змін. Йдеться не лише про традиційні військові методи, а й про глибоку трансформацію всієї системи безпеки з акцентом на інноваційність, швидку адаптацію до нових викликів та ефективне використання ресурсів у багатовимірному просторі загроз — від фізичних до інформаційно-кібернетичних.

Одним із ключових напрямів є розвиток кібербезпеки. Кібератаки стали інструментом ведення гібридної війни, тож держава активно впроваджує стратегії з кіберзахисту критичної інфраструктури, створює спеціалізовані підрозділи кібероборони, посилює міжнародну співпрацю з партнерами у сфері цифрової безпеки. Другий пріоритет — інтеграція сучасних технологій штучного інтелекту, аналітики великих даних (Big Data) та машинного навчання для прогнозування ризиків, виявлення диверсійної діяльності, а також для оптимізації стратегічних рішень у режимі реального часу. Такі технології вже активно використовуються у сфері розвідки, спостереження та моніторингу ситуацій на полі бою.

Важливим також є розвиток дронів та супутникових систем спостереження, що дозволяють з високою точністю здійснювати розвідку, коригувати артилерійський вогонь і проводити спеціальні операції. Україна стала прикладом держави, яка ефективно адаптувала громадянські технології до воєнних потреб, зокрема завдяки активній участі волонтерських проєктів та стартапів оборонного спрямування. Не менш значущим є зміцнення нормативно-правової бази державної безпеки: гармонізація із стандартами НАТО, вдосконалення системи стратегічного планування, прийняття нових

законодавчих ініціатив щодо захисту національного суверенітету, інформаційного простору, економічної та енергетичної безпеки.

Таким чином, сучасні підходи до державної безпеки в Україні формуються на перетині технологій, реформ, стратегічного мислення та глобальної кооперації, що дозволяє адекватно відповідати на виклики XXI століття та забезпечувати стійкість держави в умовах затяжної війни.

3. Актуальні питання соціально-гуманітарного, правового та лінгвістичного забезпечення діяльності персоналу підрозділів сектору безпеки і оборони України.

Соціально-гуманітарне, правове та лінгвістичне забезпечення відіграє ключову роль у формуванні ефективного, морально стійкого та професійно підготовленого особового складу сектору безпеки і оборони України, особливо в умовах збройної агресії та трансформації суспільно-політичних реалій.

Соціально-гуманітарне забезпечення полягає передусім у підтримці морально-психологічного стану військовослужбовців та працівників силових структур. Особливого значення набувають заходи з психологічної реабілітації, попередження емоційного вигорання, збереження бойового духу, формування мотивації до служби та підвищення моральної стійкості. Важливою складовою є соціальний захист: забезпечення житлом, достойне медичне обслуговування, доступ до освіти, пільги для родин загиблих та поранених воїнів. Саме системна соціальна підтримка сприяє стабільності особового складу та підвищенню престижу служби в секторі оборони.

Правове забезпечення діяльності персоналу охоплює широкий спектр питань — від дотримання норм національного та міжнародного гуманітарного права до регламентації внутрішньої дисципліни та відповідальності за порушення. У цьому контексті важливо забезпечити військовослужбовців належною правовою обізнаністю, розумінням своїх прав і обов'язків, а також дієвими механізмами правового захисту. Особливої уваги потребують питання соціально-правового статусу ветеранів, добровольців, військовополонених та цивільного персоналу, що залучений до виконання оборонних функцій.

Лінгвістичне забезпечення в умовах війни та глобальної інформаційної інтеграції набуває стратегічного значення. У сучасних підрозділах сил оборони важливими є не лише володіння державною мовою, а й знання іноземних мов — передусім англійської — для взаємодії з партнерами по НАТО, участі у міжнародних операціях, обміну досвідом і спільних навчаннях. Лінгвістична підготовка включає також навички перекладу технічної та нормативної документації, комунікації в умовах бойових дій, а також ведення інформаційної боротьби — зокрема, вміння ефективно працювати у сфері стратегічних комунікацій, протидії фейкам і пропаганді.

Усі ці аспекти — соціально-гуманітарний, правовий і лінгвістичний — мають бути невід’ємною частиною системної підготовки та супроводу персоналу сил безпеки і оборони України. Їх гармонійне поєднання сприяє не лише підвищенню боєздатності, але й формує цілісну, стійку та ефективну модель національної безпеки, адаптовану до умов гібридної війни й сучасних викликів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Про національну безпеку України: Закон України від 21.06.2018 р. № 2469-VIII: станом на 31 берез. 2023р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> (дата звернення: 09.05.2023).

2. Про Національну гвардію України: Закон України від 13.03.2014 р. № 876 VII: станом на 05 лют. 2023р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87618#Text> (дата звернення: 09.05.2023).

3. Про схвалення Концепції розвитку Національної гвардії України на період до 2020 року: Розпорядження Каб. Міністрів України від 01.02.2017 р. № 100-р: URL: <https://www.kmu.gov.ua/npras/249744377> (дата звернення: 08.05.2023)

4. Національна гвардія України: Шляхи розвитку URL: https://www.dcaf.ch/sites/default/files/publications/documents/TheNationalGuardofUkraine-Development-Options_ukr.pdf (дата звернення: 08.05.2023).

5. Меленті Є. О., Євтушенко І. В., Гарбузов О. А., «Удосконалення рівня тактико-спеціальної та вогневої підготовки представників сил сектору безпеки і оборони».